

** *		
19:35	18:40	י-ם
19:37	18:42	ת"א
19:37	18:41	חיפה
19:37	18:41	ב"ש

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הפרשה אוצר הסיפור

מזוזות של ירח מלא

"ובחרת בחיים"

אחד מחסידי כ"ק אדמו"ר הזקן, בהיותו בליאזני או בליאדי, היה צריך לעבור דרך יאנאוויטש ולשוב לאחר זמן קצר לכ"ק אדמו"ר הזקן. ויבקש אותו אדמו"ר הזקן: שבעברו דרך יאנאוויטש יסור להסופר ר' ראובן ויבקש אותו בשמו שיכתוב עבורו מזוזות, ובחרתו, יקבל ממנו המזוזות ויביא אותם אליו. החסיד, ביצע את השליחות, וביקש מר' ראובן שגם עבורו יכתוב מזוזות. הסופר הסכים, וכאשר חזר החסיד לקחת את המזוזות נתן לו הסופר שתי חבילות, ואמר לו: חבילה זו עבור כ"ק אדמו"ר הזקן וחבילה זו עבורך. כשבא החסיד לכ"ק אדמו"ר הזקן, חפץ היה לדעת מדוע הסופר חילק לשתי חבילות. מה בין זה לזה?

מה עשה? לקח החבילה שנתן לו הסופר עבורו, ומסרה לכ"ק אדמו"ר הזקן... כ"ק עיין בהם, ואמר: מדוע התחיל לשלוח אלי מזוזות כאלו? ויאמר החסיד: אפשר טעיתי, שגם עבורי כתב מזוזות ויש לי עוד חבילה! וימסור החסיד לכ"ק החבילה השניה. עיין בהם כ"ק ואמר כן, כן, זה טוב. החסיד, בנסעו שוב דרך יאנאוויטש חזרה לביתו, סר לבית הסופר ובא אליו בטענה: למה עבורו אינו כותב המזוזות כהוגן? שהרי כ"ק אדמו"ר הזקן לא רצה לקבלם! ויאמר ר' ראובן הסופר: המזוזות שלך נכתבו עם כל הכוונות כמו של הרבי. אבל כ"ק מקפיד שיכתבו עבורו במילוי הלבנה, ועבורך לא הקפדתי על זה.

ההקפדה הפלאית שנחשפת בסיפור, כתיבת מזוזות במילוי הלבנה, לא כתובה בשום ספר הלכתי או קבלי. זו הנהגה ייחודית לאדמו"ר הזקן. עם זאת, נוכל להתחקות במשהו אחרי הקשר הזה מתוך דברי המקובלים אודות הלבנה והמזוזה: הלבנה היא סמל לספירת המלכות. שנית, המזוזה (= אדנ', שם המלכות) שוכנת על פתח הבית – שגם הוא סמל של ספירת המלכות, מפתח הדלת של עולם האצילות.

הירח, אם כן, קשור מאוד במזוזה. אך מהי משמעותו של הירח המלא דווקא? מלכות דאצילות היא השכינה, הנוכחות האלוקית היוצאת מפתח ביתה אל העולמות התחתונים. כאשר הלבנה במילואה, כליל ט"ו לחודש, היא רומזת לזמן בו השכינה, שהיא גם מקור נשמות ישראל, שלמה ומלאה. כך היה בזמן המלך שלמה, ששמו רומז לשלמות והוא הדור הט"ו לאברהם אבינו, וכך יהיה גם בזמן הגאולה: "והיה אור הלבנה כאור החמה". עם ישראל ונוכחות הבורא בעולם יהפכו זוהרים ומאירים ממש כמוהו עצמו, ללא כל צל שמעיב עליהם. את האור הזה רוצה האדמו"ר הזקן לחוש במזוזות שלו, מזוזות של ירח מלא.

(נפלאות פרשת וארא פ"ה)

המזוזות שלך
נכתבו עם כל
הכוונות כמו
של הרבי. אבל
כ"ק מקפיד
שיכתבו עבורו
במילוי הלבנה,
ועבורך לא
הקפדתי על זה

מה פירוש "ובחרת בחיים"? כתוב בחסידות שכל דבר בחיצוניות הוא מת וכל דבר בפנימיות הוא חי, ולכן כל הענין של חסידות בכלל וחסידות חב"ד בפרט היא פנימיות, ובפנימיות גם המת הוא חי. על זה כתוב "ובחרת בחיים", לחדור לחיים – כך מסביר אדמו"ר הזקן שבחירה היא חדירה, לבחור היינו לחדור לפנימיות המציאות, שבחיצוניות היא מת ובפנימיות היא חי. זו גם אגרת יא בספר התניא, לראות איך כל דבר שנראה הפוך בפנימיות הוא רק טוב ותענוג, עדן. הוא חי "כי עמך מקור חיים", מקור כל התענוגים. בשביל זה ה' ברא אותנו כאן, העם היהודי – לבחור בחי ים.

(ט' תשרי ע"ח)

אוצר התבונה

הבעש"ט ואדמו"ר הזקן – שני המזלות

ח"י אלול הוא זמן מסוגל מאד – יום הולדת "שני המאורות הגדולים", הבעל שם טוב ואדמו"ר הזקן.

כתוב בתלמוד ירושלמי שביום הולדת המזל גובר – המזל הוא הקשר של היהודי לאין האלוהי, כמו שמפרש הבעל שם טוב "אין מזל לישראל" – "אין מזל לישראל".

שני המאורות הגדולים הם השמש והירח כמו שהיו לפני מיעוט הלבנה ("שמש ירח עמד זבלה") וכמו שיהיו לעתיד לבוא. יש כאן שני מאורות שונים, שלהם שני מזלות שגוברים היום. איפה יש בקבלה שני מזלות? מזל "נצר חסד" ומזל "ונקה" (מתוך יג מדות הרחמים).

אם יש כאן שני ימי הולדת, שני מזלות גוברים, הם מסתמא כנגד שני המזלות הנ"ל. הבעל שם טוב הוא שדורש "אין מזל לישראל" – הוא התכוון דווקא ל"נצר חסד", אור המזל העליון, ממנו יונק אור אבא. אבל אור אמא – שגם בה נאמר "פנימיות אמא פנימיות עתיק", כמו אור אבא – יונק ממזל "ונקה". ביחד הם נקראים אבא ואמא עילאין, שניהם כלולים באבא.

מוסבר בקבלה שהמקום ששני המזלות מתחברים, מתייחדים בו, הוא שרש "דעת עליון". כמו שלמטה דעת היא הכח שמחבר בין החכמה והבינה, כך השרש שלה הוא חיבור שני המזלות. עוד משהו לגבי יחוד שני המזלות: כאשר מחברים פעמיים מזל – מזל עולה 77 – מקבלים 154, סוד היחוד של קריאת שמע (כמו במזוזה), השמות "הוי' אלהינו הוי'".

לפי זה הבעל שם טוב יהיה "הוי' אלהינו", המזל העליון, ואדמו"ר הזקן "הוי'" השני, המזל התחתון. הרי יש קושיא, למה צריך לומר "הוי' אלהינו הוי' אחד"? מספיק לכאורה לומר "הוי' אלהינו אחד" – למה צריך להזכיר את שם הוי' השני? זו שאלה מפורסמת בחסידות. התירוץ הוא ששם הוי' השני הוא גילוי נוסף, חדש, של שם הוי'. כמו ב-יג מדות הרחמים, שיש "הוי' הוי'" עם "פסיק טעמא בגווייהו". כאן ה"אלהינו" הוא כמו ה"פסיק טעמא", ואז "הוי' אחד" – סוד יג מדות הרחמים.

רש"י אומר שהיום "הוי' אלהינו", אבל כאשר יבוא מלך המשיח – כבר הדור שלנו – יתקיים "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הוי' לעבדו שכם אחד", היחידה שביחידה של משיח, שיחזיר את כל באי עולם לעבוד את ה' שכם אחד, ואז יתקיים "הוי' אחד", "ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד". צריך לומר ש"הוי' אלהינו" הוא בעיקר גילוי הבעש"ט – המגלה ש"הוי'" הוא "אלהינו" של כל היהודים, מקטן ועד גדול – ו"הוי' אחד" הוא בעיקר גילוי אדה"ז, ההתבוננות של "מאריכין באחד" (עד שאור אחדות הוי' יתפשט ויגיע גם לאומות העולם).

ממילא, עניינו של אדמו"ר שייך גם למהפכה הרביעית (לימוד תורה לאומות העולם). כנראה, שיש "חוצה" של היהודי הכי רחוק, אבל יש יותר "חוצה", יש אנשים שיותר רחוקים מהיהודי הכי רחוק, הגוים.

הרבי אומר שהרבי הקודם עשה 'דילוג הערך' בתרגום חסידות לכל השפות שיהיה 'יפוצו מעינותיך חוצה' עד לגוים. הרבי לא אמר שהתרגום הוא לגוים – היה פשוט שהתרגום הוא ליהודים שלא ידעו עברית. אבל ברגע שמתרגמים זה יכול להגיע גם לגוים. התקדים הוא שהתורה נתנה בלשון הקדש ומשה כתב "באר היטב", תרגם לכל הלשונות – שיגיע גם לגוים. תכלית תרגום החסידות, וכל התורה, שיהיה 'יפוצו מעינותיך חוצה' עד לגוים.

אמרנו ששני המזלות הם "הוי' אלהינו הוי'". "הוי' אלהינו" היינו אבא, שמתגלה דווקא ליהודי הכי פשוט, והשם השני, "הוי' [אחד]", הוא המזל השני, שהולך להתגלות לכל אומות העולם, זו המהפכה הרביעית.

(ח"י אלול ע"ה)

אוצר קצו

עבודת התשובה
כי קרוב
אליו הדבר מאד
בפניך ובלבבך
לעשותו

איך אדמו"ר הזקן מתחיל את ספרו תניא קדישא? הוא כותב בשער הספר שהתניא מיוסד על פסוק שקוראים אותו בשבת שלפני ר"ה, פרשת נצבים – "כי קרוב אליך הדבר מאד בפניך ובלבבך לעשותו". "הדבר" בפסוק הוא עבודת התשובה, ובחסידות ובקבלה ההסבר הוא שעל ידי עבודת התשובה ממשיכים אורות מקיפים – שאינם בפנימיות – שיתלבשו ויאירו-יזריחו בפנימיות הנפש.

הסדר של "בפניך ובלבבך לעשותו" הוא סדר של "פי [בפניך] ידבר חכמות והגות לבי [ובלבבך] תבונות", ואז, עיקר החידוש של אדה"ז, בדרך ממילא יוצאים מעשים מתקונים, "לעשותו". עשיה היא גם תיקון – בעת הזמן של תיקון כל המעוות, חוש המעשה של חדש אלול. הכל תלוי "בפניך ובלבבך", ואם תקוע נכון בפה ובלב – ממילא יהיה "לעשותו", התיקון.

(ח"י אלול ע"ט)

אוצר הפתגם

בפרשת וילך אומר משה רבנו ליהושע "כי אתה תבוא את העם הזה" וה' אומר "תביא", "דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור, טול משה והך על קדקדם" – המלך צריך להיות חזק, אחרת הוא לא שוה.

(מוציא כ"ב אלול פ"ד)
מי יכול לומר שהקב"ה מתגלה אצלו יותר מאשר אצל אחרים? כבר אמר הבעש"ט כי עצמות ה' הפשוטה מתגלה בתמימות ובפשיטות של היהודי הפשוט אף יותר מתלמידי החכמים הגדולים. (י"א שבט פ"ה)